

Seat No. : _____

XZ-108

B.A. Sem.-IV

April-2013

Sociology – (CC-213)

(Untouchability in Rural Gujarat)

(I.P. Desai)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) પ્રશ્નના ક્રમાંક પ્રમાણે જ ઉત્તરનો ક્રમાંક લખવો.
(૨) પ્રશ્નક્રમાંક ૧ અને ૨ ના જવાબો ૬૫૦ થી ૭૦૦ શબ્દોમાં લખો.
(૩) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧. (અ) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈનું જીવન અને કાર્યો વર્ણવો. ૭
અથવા
ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈના અભ્યાસનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર જણાવો.
(બ) અસ્પૃશ્યોમાં અસ્પૃશ્યતા વિશે નોંધ લખો. ૭
અથવા
ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતાના અભ્યાસમાં જોવા મળતી જાહેર જીવનમાં અસ્પૃશ્યતા વર્ણવો.
૨. (અ) અસ્પૃશ્ય મજૂરો પર નોંધ લખો. ૭
અથવા
ગ્રામ-પંચાયતમાં અસ્પૃશ્યતા પર નોંધ લખો.
(બ) ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતાના અભ્યાસના તારણો જણાવો. ૭
અથવા
ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતા અભ્યાસનું વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.
૩. નોંધ લખો : ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં (કોઈપણ ચાર) ૧૬
(૧) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈનું સમાજશાસ્ત્રમાં પ્રદાન
(૨) અસ્પૃશ્યતાની વર્તન પરિસ્થિતિના વિવિધ પાસાંઓ
(૩) પાણીની સુવિધા અને અસ્પૃશ્યતા
(૪) શાળામાં સવર્ણ અને અસ્પૃશ્ય વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે આંતરક્રિયા
(૫) અસ્પૃશ્યતાની નાબૂદીના ઉપાયો
(૬) જીવનનિર્વાહની પ્રવૃત્તિઓમાં અસ્પૃશ્યતા

૪. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૨
- (૧) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈ “ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતા” પરનો અભ્યાસ કઈ સાલમાં હાથ ધર્યો ?
 - (૨) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈએ વિકસાવેલી સમાજશાસ્ત્રની કોઈપણ બે શાખાના નામ આપો.
 - (૩) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈના “ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતા” અભ્યાસમાં ગુજરાતના કેટલા ગામડાઓનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું ?
 - (૪) અસ્પૃશ્યતા એટલે શું ?
 - (૫) પરંપરાગત શુદ્ધ વ્યવસાયોના કોઈપણ બે નામ આપો.
 - (૬) “ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતા” અભ્યાસની ઉપયોગિતા જણાવો.

૫. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : ૭
- (૧) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈનો જન્મ _____ જિલ્લામાં થયો હતો. (નવસારી, ભાવનગર, વડોદરા)
 - (૨) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈએ પી.એચ.ડી.ની ડીગ્રી _____ યુનિવર્સિટીમાંથી પ્રાપ્ત કરી છે. (મુંબઈ, લખનૌ, કલકત્તા)
 - (૩) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈએ સંયુક્ત કુટુંબ વ્યવસ્થાનો અભ્યાસ _____ ગામનો કર્યો. (મહુવા, નવસારી, બોટાદ)
 - (૪) ભારતમાં અસ્પૃશ્યતા નિવારણ ધારો _____ વર્ષમાં ઘડવામાં આવ્યો. (૧૯૫૫, ૧૯૫૬, ૧૯૫૭)
 - (૫) ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતાનું આચરણ સૌથી વધુ _____ પ્રવેશ પર જણાયું. (ઘરમાં, મંદિરમાં, દુકાનમાં)
 - (૬) ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતાનું આચરણ સૌથી વધુ _____ સેવા પર જણાયું. (વાળંદ, દરજી, કુંભાર)
 - (૭) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈનો જન્મ _____ વર્ષમાં થયો હતો. (૧૯૧૧, ૧૯૨૧, ૧૯૩૧)
- (બ) જોડકા જોડો : ૭

(અ)	(બ)
(૧) અસ્પૃશ્યતા	(i) મહુવા ગામનો અભ્યાસ
(૨) ડૉ. આઈ.પી. દેસાઈ	(ii) અનુસૂચિત જાતિ
(૩) ડૉ. જી.એસ. ધૂર્યો	(iii) આઈ.પી. દેસાઈના માર્ગદર્શક
(૪) ગ્રામીણ ગુજરાતમાં અસ્પૃશ્યતાનો અભ્યાસ	(iv) વિદ્યુત જોષીના માર્ગદર્શક
(૫) અભ્યાસ હેઠળની સમષ્ટિ	(v) પાયલોટ સ્ટડીઝ
(૬) અભ્યાસ હેઠળનું નિદર્શ	(vi) ૬૯ ગામડાઓ
(૭) રાણે પંચના સભ્ય	(vii) ૧૮૦૦ ગામડાઓ
	(viii) આઈ.પી. દેસાઈ

Seat No. : _____

XZ-108

B.A. Sem.-IV

April-2013

Sociology – (CC-213)

(Untouchability in Rural Gujarat)

(I.P. Desai)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Keep the same order of questions and its answers.
(2) Give the answer to Question No. 1 and 2 in **650 to 700** words.
(3) Figures to the right side of the question indicate the marks to such question.

1. (a) Describe the life and works of Dr. I.P. Desai. 7

OR

State the methodology of the study of Dr. I.P. Desai.

- (b) Write note on untouchability among untouchables. 7

OR

Describe the untouchability in public life in the study of Untouchability in Rural Gujarat.

2. (a) Write note on untouchable labourers. 7

OR

Write note on untouchability in village Panchayat.

- (b) State the findings of the study of Untouchability in Rural Gujarat. 7

OR

Critically evaluate the study of Untouchability in Rural Gujarat.

3. Write note on **300 to 400** words (any **four**) : 16

- (1) Contribution in Sociology of Dr. I.P. Desai.
- (2) Various aspects of behavioural situations of Untouchability.
- (3) Water facility and Untouchability.
- (4) Interaction among 'Savarna' and 'Asparshya' students in school.
- (5) Remedies to prevent untouchability.
- (6) Untouchability in activities for livelihood.

4. Answer the following questions in **one** or **two** sentences : 12
- (1) When did Dr. I.P. Desai start the study of Untouchability in Rural Gujarat ?
 - (2) Give name of any two branches which were developed by Dr. I.P. Desai.
 - (3) How many villages were observed in the study of Untouchability in Rural Gujarat of Dr. I.P. Desai.
 - (4) What is untouchability ?
 - (5) Give any two names of the conventional clean occupation.
 - (6) State the uses of the study of untouchability in Rural Gujarat.

5. (a) Select correct option and fill in the blank : 7
- (1) Dr. I.P. Desai was born in _____ district. (Navsari, Bhavnagar, Baroda)
 - (2) Dr. I.P. Desai achieved the degree of Ph.D. from the _____ University. (Bombay, Lucknow, Calcutta)
 - (3) Dr. I.P. Desai studied the Joint Family System of the _____ village. (Mahuva, Navsari, Botad)
 - (4) In India the Untouchability Prohibition Act was implemented in the _____ year. (1955, 1956, 1957)
 - (5) Maximum untouchability was observed at _____ entry in rural Gujarat. (House, Temple, Shop)
 - (6) The implementation of Untouchability in Rural Gujarat was maximum in the _____ service. (Barber, Tailor, Potter)
 - (7) Dr. I.P. Desai was born in _____ year. (1911, 1921, 1931)

- (b) Match the following : 7

A	B
(1) Untouchability	(i) The Study of Mahuva Village
(2) Dr. I.P. Desai	(ii) Scheduled Caste
(3) Dr. G.S. Ghurye	(iii) Guide of I.P. Desai
(4) The Study of Untouchability in Rural Gujarat	(iv) Guide of Vidhyut Joshi
(5) Universe of the Study	(v) Pilot Studies
(6) Sample of the Study	(vi) 69 Villages
(7) Member of Rane Panch	(vii) 1800 Villages
	(viii) I.P. Desai